

**Síntesis dels resultats de metodologia
qualitativa i quantitativa per la elaboració de
indicadors de qualitat de vida no androcèntrics**

REPORT

Novembre 2011

Universitat Politècnica de Catalunya

Centre de Política de Sòl i Valoracions

REPORT

* Aquest document es par de la tesis doctoral en curso "Indicadors urbans no androcèntrics: qualitat de vida i quotidianitat"

Realització

Blanca Gutiérrez Valdivia. Sociòloga CPSV.

Índex

1. INTRODUCCIÓ	4
2. METODOLOGIA QUALITATIVA	5
a. Entrevistes en profunditat	5
3. METODOLOGIA QUANTITATIVA	9
a. Treball amb informació estadística procedent de dades secundaris	9

1.- Introducció

Aquest document forma part del treball de tesi doctoral de l'autora, actualment en curs, sobre indicadors urbans de qualitat de vida no androcèntrics. La hipòtesi d'aquest treball és que la qualitat de vida de dones i homes a la ciutat és diferent.

En aquest document es fa una síntesi de part de la metodologia utilitzada per a l'elaboració dels indicadors. Concretament es presenten els resultats de les entrevistes en profunditat realitzades i de l'explotació de les bases estadístiques existents sobre el tema.

En realitzar aquesta primera part empírica del treball s'ha pogut comprovar que la quotidianitat de dones i homes a la ciutat és molt diferent, i això es deu en gran mesura a les diferents càrregues personals, familiars i professionals que té cadascun, i que estan condicionades en gran mesura pels rols de gènere.

2.- Metodologia Qualitativa

Entrevistes en profunditat

Aquesta tècnica aporta infinitat de matisos i detalls sobre el problema a investigar. El tipus d'entrevista que es va a realitzar és l'entrevista oberta, basada en un guió, caracteritzada per la preparació d'un guió de temes a tractar encara que sense preguntes molt estructurades, ja que la intenció és que la persona entrevistada pugui aportar dades complementàries.

L'avantatge d'aquesta tècnica és que permet l'obtenció de gran riquesa informativa, en les paraules i enfocaments de les persones entrevistades. A més ofereix el contrast o contrapunt qualitatiu als resultats obtinguts mitjançant procediments quantitius i facilita la comprensió dels mateixos. (Valls, 1999:196)

Un altre avantatge d'aquesta tècnica és que permet descobrir "coses noves", aspectes del problema investigable que es desconeixien, i que per tant no han estat explorats a partir de les entrevistes.

L'objectiu d'aquesta tècnica és aprofundir en els aspectes que s'hagin albirat o tractat superficialment en l'observació.

S'han realitzat dos tipus d'entrevistes amb guions diferents. D'una banda s'han realitzat 5 entrevistes a informants claus i per una altra 6 entrevistes a persones que habiten Barcelona.

Per a la realització de les entrevistes a informants claus s'ha triat a persones expertes del camp de la sociologia urbana, la geografia i l'arquitectura. Perquè la informació anés més completa s'ha entrevistat a persones especialistes en el camp de l'urbanisme amb perspectiva de gènere i a persones especialitzades en els treballs sobre estudis urbans però no amb perspectiva de gènere.

Aquestes entrevistes s'han realitzat entre els mesos de maig i setembre, i la durada de les entrevistes ha variat entre els 30-45 minuts.

Informants clau:

-Adriana Ciocoletto. Arquitecta, integrant del Col·lectiu Punt 6. Experta en urbanisme amb perspectiva de gènere.

-Pilar García Almirall, Arquitecta, catedràtica de la Escola Tècnica Superior d'Arquitectura, UPC. No experta en urbanisme amb perspectiva de gènere.

-Pau Queraltó i Ros, geògraf, investigador del Centre de Política de Sòl i Valoracions, UPC. No expert en urbanisme amb perspectiva de gènere.

-Sara Ortiz Escalante, sociòloga, consultora de Pròpia Consultores i és integrant del comitè assessor internacional de Women's in Cities International i investigadora del Gender and Race Intersections in Planning Lab de Temple University. Experta en urbanisme amb perspectiva de gènere

-Arkaitz Fullaondo, sociòleg, Observatori Vasco de Immigració. No expert en urbanisme amb perspectiva de gènere.

Taula 3 Mostra de informants clau

	Especialistes en urbanisme amb perspectiva de gènere	No especialistes en urbanisme amb perspectiva de gènere
Sociologia urbana	1	1
Arquitectura	1	1
Geografia		1

Guió de entrevista per a informants claus

- Com definiries la qualitat de vida urbana?

-Quins aspectes creus que estan relacionats amb la qualitat de vida a la ciutat? (És més general com la situació laboral, el tenir persones a càrrec...)

-Creus que és diferent per a les dones i els homes? Per què?

- Quins elements de la ciutat creus que incideixen en la qualitat de vida urbana? Enumera'ls per ordre de prioritat...

-Quins altres elements, a més a més dels físics, creus que incideixen en la qualitat de vida urbana?

-Sense contar el gènere, quins factors poden incidir en la qualitat de vida a la ciutat?

-Per avaluar la qualitat de vida, quina és l'escala territorial que s'hauria d'analitzar?

Quant a les entrevistes a persones habitants de Barcelona, s'ha triat a 3 homes i 3 dones que visquessin en diferents zones de la ciutat i amb diferents responsabilitats familiars i diferents edats.

Guió d'entrevista d'habitants

- Quins espais utilitzes normalment a la ciutat?
- Fes un dibuix esquemàtic dels espais utilitzats en un dia normal
- Quines tasques realitzes en un dia normal?
- Com et desplaçes normalment d'un lloc a un altre?
- Quines dificultats trobes en el teu dia a dia als teus espais públics?
- Quines dificultats trobes en el teu dia a dia a les xarxes de mobilitat?
- Quines dificultats trobes en el teu dia a dia als equipaments?
- Quines dificultats trobes en el teu dia a dia als comerços?

Anàlisi i conclusions de les entrevistes

Entrevistes a informants clau

- Les persones expertes a les quals s'ha consultat consideren la qualitat de vida com la capacitat de cobrir les necessitats de la vida quotidiana. A més, aquestes necessitats no són homogènies i cada persona necessita coses diferents per aconseguir uns estàndards de benestar.
- Entre els factors que influeixen en la qualitat de vida han assenyalat: el territori, la situació laboral, les condicions residencials, la proximitat dels serveis bàsics i de les

xarxes socials, la cohesió social, els aspectes ambientals, la participació política, les polítiques públiques, els espais de relació i la identitat.

- La majoria de les persones entrevistades opinen que sí que hi ha una relació entre qualitat de vida i gènere, a causa de la divisió sexual del treball i el repartiment del temps i l'espai que això implica per a les persones.
- Els elements físics de la ciutat que consideren que incideixen en la qualitat de vida són: l'espai Públic; els equipaments; l'habitatge; el transport-mobilitat-infraestructures de comunicació; les zones verdes; els edificis; les activitats comercials.
- Altres elements no físics que incideixen en la qualitat de vida són: la percepció de seguretat, la diversitat d'usos, la participació, les polítiques de cohesió social, la proximitat a les persones volgudes, els aspectes simbòlics i identitaris de l'entorn, l'arrelament cultural i l'existència de serveis bàsics.
- Altres factors a més del gènere que poden condicionar la qualitat de vida són: l'origen, l'edat, la classe social, l'orientació sexual, el tipus de família a la qual es pertany, les capacitats físiques i sensorials.
- Quant a l'escala d'anàlisi de la qualitat de vida, la majoria de les persones expertes coincideixen que la unitat principal hauria de ser el barri, i la seva connexió amb les altres escales territorials: ciutat, regió metropolitana...

Entrevistes a habitants de la ciutat

- En el dia a dia sembla que les persones no utilitzen molts espais diferents, El nombre d'espais augmenta quan hi ha persones a càrrec.
- L'escala principal que utilitzen les persones entrevistades és la del barri, alguna va fora del barri a treballar però les altres activitats quotidianes: comprar, anar a espais públics i utilitzar equipaments es fa gairebé sempre al barri, i quan es fa fora del barri és perquè no existeix el servei dins del barri.
- A més del treball (les persones que ho fan), les activitats principals que desenvolupen les persones són les relacionades amb les tasques de cura de les persones i manteniment de la llar, principalment anar a la compra.

- En el cas de les persones que tenen càrregues familiars, això passa a ocupar el lloc central en el seu repartiment del temps i de l'ús de l'espai.
- És curiós que poques persones han inclòs entre les activitats quotidianes, les cures personals o el temps que es dedica a la comunitat, com la participació política a través de partits o moviments socials o el treball en entitats socials i veïnals.

2.- Metodologia quantitativa

Treball amb informació estadística procedent de dades secundaris

Primer s'ha fet una cerca de diferents fonts estadístiques (Institut Nacional d'Estadística, IDESCAT, IERMB, Ajuntament de Barcelona...) per obtenir informació sobre les variables d'estudi (equipaments, espai públic, comerç i xarxes de mobilitat).

S'ha pogut comprovar que amb prou feines existeix informació estadística sobre els aspectes físics de l'entorn. De totes les fonts consultades l'única que ha aportat una mica d'informació útil per a aquest treball ha estat la Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població, no obstant això, la major part d'aquesta informació no apareix segregada per sexes, i només ho fa la relativa a l'ús del temps i del transport.

En l'Annex II, es detallen les estadístiques que s'han analitzat i que han servit per completar la informació obtinguda en les entrevistes i l'observació.

A continuació es detallen les principals conclusions extretes de la informació estadística consultada. Les dades són de tota la població, sense distingir per sexe, ni per altres variables (edat, origen) i l'àmbit geogràfic de les mateixes és l'Àmbit Metropolità. El contingut de les mateixes s'ha dividit segons la temàtica de la informació:

Comerç

- El tipus d'establiment on els membres de la llar acudeixen a comprar els aliments frescos u 39,8% ho fa al mercat municipal o del carrer, per sobre d'altres establiments com a supermercats o hipermercats. Això indica que els mercats de barri, són espais de confiança, molt utilitzats en la vida quotidiana.
- Quant a la compra d'aliments envasats, predomina l'ús de supermercats 72,7% enfront dels hipermercats 16,0%. La localització dels supermercats sol ser bastant

difuminada pels barris, així que segons això i l'anterior, sembla que les compres quotidianes es realitzin principalment al barri o l'entorn més proper.

- En aquest sentit, un 68% diu comprar els aliments frescos al barri de residència i els aliments envasats un 65%.

Equipaments

- La valoració general dels diferents equipaments del barri (zones verdes, parcs infantils, equipaments esportius, escoles bressols, centres d'ensenyament infantil i primari, instituts d'ensenyament secundari, biblioteques, centres sanitaris i mercats municipals) és bastant bona. Els equipaments millor valorats són els centres sanitaris, que es valoren en bon estat en un 58,1% de les enquestes. Els pitjor valorats, encara que també es valoren bé són els escoles bressols, que es valoren en bon estat en un 30,6% de les enquestes.

Transport

- Quant a la valoració del transport, es valora millor el transport intramunicipal, 60,9% ho considera en bon estat que el intermunicipal, que es considera en bon estat en un 53,7% de les enquestes.

La vida al barri

- En la valoració dels aspectes positius del barri les persones enquestades destaquen la tranquil·litat (34,2%), seguit que hi ha de tot (15,7%) i les relacions personals (12,1%)
- Quant a les valoracions negatives del barri, les persones enquestades subratllen la inseguretat ciutadana (10,1%) i la congestió de tràfic i l'aglomeració de gent (9,7%), encara que la majoria de les persones opinen que el seu barri no té aspectes negatius (20,7%).

Les estadístiques no aporten informació sobre les condicions i la qualitat de vida de dones i homes a la ciutat, però mostren aspectes importants de la vida urbana, com per exemple la importància de l'entorn quotidià.